Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (ensimmäinen jaosto)

16 päivänä kesäkuuta 2021 *

Muutoksenhaku – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 181 artikla – Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan unionista eroamisen vaikutukset Euroopan unionin tuomioistuimen jäseniin – Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös nimittää kolme tuomaria ja yksi julkisasiamies Euroopan unionin tuomioistuimeen – Julkisasiamiehen toimikauden päättyminen – Kumoamiskanne

Asiassa C-685/20 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 16.12.2020,

Eleanor Sharpston, kotipaikka Schoenfels (Luxemburg), edustajinaan N. Forwood, BL, J. Robb, barrister, J. Flynn ja H. Mercer, QC,

valittajana,

ja muina osapuolina

Euroopan unionin neuvosto ja

jäsenvaltioiden hallitusten edustajat,

vastaajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 181 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

määräyksen

1 Eleanor Sharpston vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 6.10.2020 antaman määräyksen Sharpston v. neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi (T-550/20, ei julkaistu, EU:T:2020:475; jäljempänä valituksenalainen määräys), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi hänen kanteensa, jolla vaadittiin kumoamaan unionin tuomioistuimen kolmen tuomarin ja yhden julkisasiamiehen nimittämisestä 2.9.2020 annettu jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös (EU) 2020/1251 (EUVL 2020, L 292, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös) siltä osin kuin se koskee Athanasios Rantosin nimittämistä julkisasiamiehen tehtävään ajalle 7.9.2020–6.10.2021.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen (EUVL 2020, L 29, s. 7; jäljempänä erosopimus), joka hyväksyttiin 30.1.2020 annetulla neuvoston päätöksellä (EU) 2020/135 (EUVL 2020, L 29, s. 1), joka tuli voimaan 1.2.2020, johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”[Sopimusosapuolet] KATSOVAT, että häiritsevien katkosten välttämiseksi kaudella, jonka aikana tulevaa suhdetta koskevasta sopimuksesta (koskevista sopimuksista) neuvotellaan, on sekä unionin että Yhdistyneen kuningaskunnan edun mukaista määrätä siirtymä- tai täytäntöönpanokaudesta, jonka aikana unionin oikeutta, mukaan lukien kansainväliset sopimukset, sovellettaisiin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa yleisesti ottaen samoin oikeusvaikutuksin kuin jäsenvaltioissa; siirtymä- tai täytäntöönpanokauden soveltamisen ulkopuolelle jäisivät kuitenkin kaikki sellaiset seuraamukset, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan erotessa unionista tulisivat koskemaan Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumista unionin toimielinten, elinten ja laitosten toimintaan ja varsinkin sitä, että tämän sopimuksen voimaantulopäivänä kaikkien Yhdistyneen kuningaskunnan unionijäsenyyden perusteella nimettyjen, nimitettyjen tai valittujen jäsenten toimikaudet unionin toimielimissä, elimissä ja laitoksissa päättyvät”.

3 SEU 19 artiklan 2 kohdassa määrätään, että unionin tuomioistuimessa on yksi tuomari jäsenvaltiota kohden ja että sitä avustavat julkisasiamiehet.

4 SEUT 252 artiklan mukaan unionin tuomioistuinta avustaa kahdeksan julkisasiamiestä, ja Euroopan unionin neuvosto voi unionin tuomioistuimen pyynnöstä yksimielisesti lisätä heidän lukumääräänsä.

5 Lissabonin sopimuksen hyväksyneen hallitustenvälisen konferenssin päätösasiakirjaan liitetyssä, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 252 artiklasta unionin tuomioistuimen julkisasiamiesten määrän osalta annetussa julistuksessa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi julisti, että jos unionin tuomioistuin pyytää SEUT 252 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti julkisasiamiesten määrän lisäämistä kolmella (yhdeksitoista kahdeksan sijaan), Puolan tasavalta saa pysyvän julkisasiamiehen, jollainen Saksan liittotasavallalla, Ranskan tasavallalla, Italian tasavallalla, Espanjan kuningaskunnalla ja Yhdistyneellä kuningaskunnalla jo on, eikä se enää osallistu vuorottelujärjestelmään; lisäksi voimassa oleva vuorottelujärjestelmä koskee kolmen sijasta viittä julkisasiamiestä.

6 Euroopan unionin tuomioistuimen julkisasiamiesten määrän lisäämisestä 25.6.2013 annetulla neuvoston päätöksellä 2013/336/EU (EUVL 2013, L 179, s. 92) julkisasiamiesten määrää kasvatettiin kahdeksasta yhteentoista.

Asian tausta

7 Vuonna 2005 jäsenvaltioiden hallitusten edustajat nimittivät Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ehdotuksesta Sharpstonin hoitamaan julkisasiamiehen tehtäviä unionin tuomioistuimessa hänen edeltäjänsä jäljellä olevan toimikauden ajaksi eli 6.10.2009 saakka. Vuonna 2009 valittaja nimitettiin saman hallituksen uudesta ehdotuksesta unionin tuomioistuimen julkisasiamieheksi uudeksi kuuden vuoden toimikaudeksi ajalle 7.10.2009–6.10.2015. Unionin tuomioistuimen tuomarien ja julkisasiamiesten nimittämisestä 1.4.2015 annetulla jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksellä (EU, Euratom) 2015/578 (EUVL 2015, L 96, s. 11) valittaja nimitettiin julkisasiamiehen tehtäviin 7.10.2015 alkavaksi ja 6.10.2021 päättyväksi toimikaudeksi.

8 Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi antoi 29.1.2020 Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen vaikutuksia unionin tuomioistuimen julkisasiamiehiin koskevan julistuksen, jossa se muistutti, että koska Yhdistynyt kuningaskunta oli aloittanut SEU 50 artiklassa tarkoitetun menettelyn unionista eroamiseksi, perussopimuksia lakattaisiin soveltamasta kyseiseen jäsenvaltioon erosopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. Se muistutti myös, että tästä syystä kaikkien Yhdistyneen kuningaskunnan unionijäsenyyden perusteella nimettyjen, nimitettyjen tai valittujen jäsenten toimikaudet unionin toimielimissä, elimissä ja laitoksissa päättyvät eroamisen seurauksena sopimuksen voimaantulopäivänä. Se mainitsi tästä seuraavan, että pysyvän julkisasiamiehen toimi, joka annettiin Yhdistyneelle kuningaskunnalle Lissabonin sopimuksen hyväksyneen hallitustenvälisen konferenssin päätösasiakirjaan liitetyssä, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 252 artiklasta unionin tuomioistuimen julkisasiamiesten määrän osalta annetussa julistuksessa, sisällytetään julkisasiamiesten nimittämistä koskevaan jäsenvaltioiden väliseen vuorottelujärjestelmään. Se huomautti, että protokollajärjestyksessä seuraavana vuorossa oleva jäsenvaltio oli Helleenien tasavalta. Se katsoi, että kun otetaan huomioon poikkeukselliset olosuhteet, joissa kyseinen nimitys oli annettava, ja jotta noudatettaisiin SEUT 253 artiklasta ilmeneviä sääntöjä, joiden mukaan osa unionin tuomioistuimen jäsenistä vaihtuu joka kolmas vuosi ja jäsenten toimikausi kestää kuusi vuotta, Helleenien tasavallan avoimeksi tulleeseen julkisasiamiehen tehtävään ehdottaman julkisasiamiehen toimikausi päättyy, kun osa unionin tuomioistuimen jäsenistä vaihtuu seuraavan kerran eli 6.10.2021.

9 Valittajan seuraaja Rantos nimitettiin riidanalaisella päätöksellä unionin tuomioistuimen julkisasiamiehen tehtävään ajalle 7.9.2020–6.10.2021.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen määräys

10 Valittaja vaati unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 4.9.2020 toimittamallaan kannekirjelmällä riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin se koskee Rantosin nimittämistä unionin tuomioistuimen julkisasiamiehen tehtävään ajalle 7.9.2020–6.10.2021.

11 Valittaja esitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon samana päivänä toimittamallaan erillisellä asiakirjalla välitoimihakemuksen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanon ja sen kaikkien vaikutusten keskeyttämistä siltä osin kuin se koskee mainittua nimittämistä.

12 Unionin yleisen tuomioistuimen välitoimista päättävä tuomari hyväksyi välitoimihakemuksen 4.9.2020 antamallaan määräyksellä Sharpston v. neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat (T-550/20 R, ei julkaistu, EU:T:2020:416) väliaikaisesti aina välitoimimenettelyn päättävän määräyksen antamiseen saakka ja määräsi, että oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu annetaan myöhemmin.

13 Neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hakivat kukin muutosta kyseiseen unionin yleisen tuomioistuimen välitoimista päättävän tuomarin määräykseen unionin tuomioistuimen kirjaamoon 5.9.2020 toimitetuilla valituskirjelmillä.

14 Unionin tuomioistuimen varapresidentin 10.9.2020 antamilla määräyksillä neuvosto v. Sharpston (C-423/20 P(R), ei julkaistu, EU:C:2020:700) ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat v. Sharpston (C-424/20 P(R), ei julkaistu, EU:C:2020:705) kumottiin 4.9.2020 annettu määräys Sharpston v. neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat (T-550/20 R, ei julkaistu, EU:T:2020:416) ja hylättiin välitoimihakemukset kokonaisuudessaan.

15 Unionin tuomioistuimen varapresidentti totesi 10.9.2020 antamissaan määräyksissä neuvosto v. Sharpston (C-423/20 P(R), ei julkaistu, EU:C:2020:700) ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat v. Sharpston (C-424/20 P(R), ei julkaistu, EU:C:2020:705) olennaisilta osin, että fumus boni jurista koskeva edellytys sille, että välitoimista päättävä tuomari voisi hyväksyä valittajan vaatimukset täytäntöönpanon lykkäämisestä ja muista toimenpiteistä ei täyttynyt, koska pääasian kanteen ei voitu ensi näkemältä katsoa selvästikään täyttävän tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä siltä osin kuin se kohdistui neuvostoon, vaikka tämä ei ollut riidanalaisen päätöksen antaja, ja siltä osin kuin se kohdistui jäsenvaltioiden hallitusten edustajiin, jotka eivät hallitustensa edustajina toimiessaan ja näin jäsenvaltioiden toimivaltaa kollektiivisesti käyttäessään kuulu unionin tuomioistuinten harjoittaman laillisuusvalvonnan piiriin. Kyseisillä määräyksillä unionin tuomioistuimen varapresidentti totesi siten, että unionin yleisen tuomioistuimen välitoimista päättävä tuomari oli tehnyt oikeudellisen virheen hyväksyessään välitoimihakemuksen edes väliaikaisesti. Mainituilla määräyksillä unionin tuomioistuimen varapresidentti hylkäsi lopuksi valittajan unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämät välitoimihakemukset.

16 Unionin yleinen tuomioistuin totesi ensin valituksenalaisen määräyksen 31 kohdassa, että riidanalaista päätöstä ei ollut antanut neuvosto vaan jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi, ja päätti sitten sen 32 kohdassa jättää käsiteltäväkseen saatetun kanteen tutkimatta neuvostoa koskevilta osin tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvän puuttumisen vuoksi.

17 Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssiin kohdistettujen vaatimusten osalta unionin yleinen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen määräyksen 33 ja 34 kohdassa, että se on toimivaltainen SEUT 263 artiklan nojalla ainoastaan sellaisten kanteiden osalta, jotka on nostettu unionin toimielinten, elinten tai laitosten toimista, ja että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, jotka eivät toimi neuvoston tai Eurooppa-neuvoston jäseninä vaan hallitustensa edustajina ja käyttävät näin kollektiivisesti jäsenvaltioiden toimivaltaa, toimet eivät kuulu unionin tuomioistuinten harjoittaman laillisuusvalvonnan piiriin.

18 Unionin yleinen tuomioistuin viittasi valituksenalaisen määräyksen 35 ja 36 kohdassa myös unionin tuomioistuimen varapresidentin 10.9.2020 antamaan määräykseen jäsenvaltioiden hallitusten edustajat v. Sharpston (C-424/20 P(R), ei julkaistu, EU:C:2020:705) muistuttaakseen yhtäältä, että unionin tuomioistuimen tuomarien ja julkisasiamiesten nimittämistä SEUT 253 artiklan 1 kohdan mukaisesti koskevan toimen antavat yhteisellä sopimuksella jäsenvaltioiden hallitukset, ja toisaalta, että kanne on selvästi jätettävä tutkimatta, jos sillä vaaditaan kumoamaan päätös, jota ei ole antanut unionin toimielin, elin tai laitos vaan jäsenvaltioiden toimivaltaa käyttävät niiden hallitusten edustajat.

19 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen määräyksen 37 kohdassa, että valittaja vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin se koskee Rantosin nimittämistä unionin tuomioistuimen julkisasiamiehen tehtävään ajanjaksolle 7.9.2020–6.10.2021.

20 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen määräyksen 38 kohdassa, että kyseisen määräyksen 34–36 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jäsenvaltioiden hallitusten edustajien toimet eivät kuulu unionin tuomioistuinten harjoittaman laillisuusvalvonnan piiriin.

21 Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä mainitun määräyksen 39 kohdassa, että kanne oli jätettävä tutkimatta tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvän puuttumisen vuoksi.

Menettely unionin tuomioistuimessa ja valittajan vaatimukset

22 Sharpston vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen määräyksen, velvoittamaan muut oikeudenkäynnin osapuolet vastaamaan kysymykseen siitä, onko hänen toimikautensa katsottava päättyneen SEU 50 artiklan 3 kohdan nojalla silloin, kun Yhdistynyt kuningaskunta erosi unionista 31.1.2020 keskiyöllä, palauttamaan asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jollei unionin tuomioistuin voi oikeudenkäyntimenettelyn tilan vuoksi ratkaista asiaa itse, ja velvoittamaan neuvoston ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

23 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 181 artiklan mukaan on niin, että jos valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat kokonaan tai osaksi taikka se on kokonaan tai osaksi selvästi perusteeton, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa perustellulla määräyksellä hylätä sen kokonaan tai osaksi.

24 Kyseistä artiklaa on sovellettava nyt käsiteltävässä asiassa.

25 Valittaja vetoaa valituksensa tueksi viiteen valitusperusteeseen.

Ensimmäinen, toinen, kolmas ja viides valitusperuste

Valittajan lausumat

26 Valittaja väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi virheellisesti SEUT 263 artiklaa katsoessaan valituksenalaisen määräyksen 33 ja 39 kohdassa, että kanne oli jätettävä tutkimatta sillä perusteella, ettei se kohdistunut unionin toimielimen, elimen tai laitoksen toimeen.

27 Hän väittää, että SEUT 263 artiklan eri kieliversioiden sanamuodon lisäksi myös kyseisen artiklan syntyhistoriasta ja tavoitteesta sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että mainitun artiklan soveltamisalaa on tulkittava laajasti sekä sen kattamien toimien että niiden antajien osalta.

28 Hän väittää, että vaikka unionin tuomioistuin jättää SEUT 263 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle toimet, jotka jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ovat antaneet unionin oikeussääntöjen ulkopuolella, sama ei voi koskea riidanalaisen päätöksen kaltaisia toimia, jotka jäsenvaltioiden hallitusten edustajat antavat perussopimuksissa annetun tai niin sanotusti annetun toimivallan puitteissa ja joilla on vaikutuksia unionin oikeusjärjestyksessä.

29 Hän väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki siten valituksenalaisen määräyksen 34, 36 ja 38 kohdassa oikeudellisen virheen katsoessaan, että mitkään jäsenvaltioiden hallitusten edustajien muussa kuin neuvoston tai Eurooppa-neuvoston jäsenten ominaisuudessa antamat toimet eivät voi olla tuomioistuinvalvonnan kohteena SEUT 263 artiklan nojalla, ja että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt katsoa olevansa toimivaltainen arvioimaan riidanalaisen päätöksen – siltä osin kuin hänen julkisasiamiehen toimikautensa päätettiin sillä ennenaikaisesti – laillisuutta.

30 Loppuhuomautuksissaan valittaja lisää, että 16.12.2020 annetun tuomion neuvosto ym. v. K. Chrysostomides & Co. ym. (C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P ja C-604/18 P, EU:C:2020:1028) 91 ja 98 artiklasta ilmenee, että jos poliittisen sopimuksen valvonta SEUT 263 artiklan perusteella on mahdotonta, kyseisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi annettuja toimia vastaan tulisi olla käytössä vaihtoehtoisia oikeussuojakeinoja sen välttämiseksi, että yksityisiltä viedään oikeus Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettuun tehokkaaseen oikeussuojaan tuomioistuimissa Nyt esillä olevassa asiassa ei kuitenkaan ole olemassa tällaisia vaihtoehtoisia oikeussuojakeinoja.

31 Toisessa valitusperusteessaan valittaja väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oman toimivaltansa määrittämisen yhteydessä virheen, koska se ei tehnyt eroa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien tekemän, unionin tuomioistuimen julkisasiamiehen nimittämistä koskevan päätöksen ja näin täytetyn tehtävän avoimuutta koskevan aikaisemman päätöksen välillä.

32 Hän väittää, että vaikka yleisesti ottaen ei tule esiin kysymystä siitä, onko unionin tuomioistuimen jäsenen tehtävä tosiasiallisesti avoinna, ei voida sulkea pois, että tätä kysymystä on joissakin tapauksissa pohdittava. Hän katsoo tältä osin, että unionin tuomioistuinten olisi voitava valvoa jäsenvaltioiden toimea, jolla tällainen tehtävä todetaan lainvastaisesti avoimeksi ja jolla nimitetään tämän perusteella uusi julkisasiamies.

33 Valittaja väittää, että tällöin ainoastaan unionin tuomioistuinten tehtävänä on lausua asiasta, ja hän viittaa erityisesti SEU 19 artiklaan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 4 ja 6 artiklaan.

34 Valittaja lisää, että EUT-sopimuksessa tarkoitettujen jäsenvaltioiden hallitusten edustajien toimien pätevyys voidaan riitauttaa ainakin välillisesti muilla oikeussuojakeinoilla kuin kumoamiskanteella, kuten neuvosto hänen mukaansa myönsi jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin nimissä unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämänsä oikeudenkäyntiväitteen yhteydessä, ja että tästä on pääteltävä, että tällaisia toimia koskevan suoran kanteen on myös oltava mahdollinen.

35 Niinpä unionin yleinen tuomioistuin teki valittajan mukaan oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen määräyksen 34, 36 ja 38 kohdassa, että minkäänlaiset jäsenvaltioiden hallitusten edustajien toimet eivät voi olla SEUT 263 artiklan mukaisen kanteen kohteena.

36 Kolmannessa valitusperusteessaan valittaja väittää, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi valituksenalaisen määräyksen 34, 37 ja 38 kohdassa virheellisesti periaatteita, jotka perustuvat 30.6.1993 annettuun tuomioon parlamentti v. neuvosto ja komissio (C-181/91 ja C-248/91, EU:C:1993:271).

37 Hän väittää, että kyseisestä tuomiosta ei seuraa, että kaikki yhdessä toimivien jäsenvaltioiden hallitusten edustajien toimet jäisivät SEUT 263 artiklan mukaisen tuomioistuinvalvonnan ulkopuolelle, vaan että unionin tuomioistuin lausui mainitussa tuomiossa ainoastaan toimista, joita jäsenvaltioiden hallitusten edustajat antavat unionin oikeusjärjestyksen ulkopuolella.

38 Niinpä kysymystä siitä, ovatko unionin tuomioistuimet toimivaltaisia valvomaan sellaisen riidanalaisen päätöksen kaltaisen toimen laillisuutta, jonka jäsenvaltioiden hallitusten edustajat antavat perussopimuksissa annetun tai niin sanotusti annetun toimivallan nojalla ja jolla on vaikutuksia unionin oikeusjärjestyksessä, ei ole valittajan mukaan ratkaistu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, ja siihen on hänen mielestään vastattava myöntävästi.

39 Unionin yleinen tuomioistuin viittasi siten valituksenalaisen määräyksen 34 ja 38 kohdassa valittajan mukaan virheellisesti 30.6.1993 annettuun tuomioon parlamentti v. neuvosto ja komissio (C-181/91 ja C-248/91, EU:C:1993:271) ja erityisesti sen 12 kohtaan perusteluna arvioinnilleen, ja sen olisi pitänyt ainakin viitata kyseisen tuomion muihin osiin – kuten sen 13 kohtaan –, joista ilmenee, että toimet, joilla on kolmansiin kohdistuvia oikeusvaikutuksia unionin oikeusjärjestyksessä, on voitava saattaa unionin tuomioistuinten tutkittavaksi.

40 Viidennessä valitusperusteessaan valittaja väittää toissijaisesti, että unionin yleinen tuomioistuin myös jätti valituksenalaisen määräyksen 31 ja 32 kohdassa virheellisesti vastaamatta hänen väitteeseensä siitä, että jos jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi ei voi olla vastaajana SEUT 263 artiklan nojalla nostetussa kanteessa, neuvoston on kyseisen konferenssin alter egona tai siihen läheisimmin liittyvänä unionin toimielimenä oltava vastaajana riidanalaisen päätöksen antamiseen ja julkaisemiseen osallistumisensa vuoksi.

41 Hän nojautuu erityisesti tarpeeseen valvoa jäsenvaltioiden mahdollisia unionin oikeuden rikkomisia, jos ne eivät voi olla vastaajina tällaisessa oikeudenkäynnissä, ja katsoo, että jos neuvosto ei ole riidanalaisen toimen antaja, se on kuitenkin voitava saattaa siitä vastuuseen unionin tuomioistuimissa.

42 Hän väittää, että perussopimusten unionin tuomioistuimen toimivaltaa koskevissa määräyksissä ei mainita tyhjentävästi vastapuolia, ja viittaa analogisesti SEUT 268 ja SEUT 340 artiklaan.

43 Hän esittää, että on ratkaistava, kuuluuko hänen aiemmin hoitamansa tehtävän vapautumisen toteaminen – joka suoritettiin riidanalaisessa päätöksessä – neuvoston, jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin vai Euroopan unionin tuomioistuimen presidentin tehtäviin, ja katsoo, että unionin tuomioistuimella on joka tapauksessa ainoana toimivalta lausua tästä.

44 Hän lisää, että neuvostolla oli oikeudellisen yksikkönsä välityksellä joko yksin tai yhdessä jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin kanssa aktiivinen rooli hänen toimikautensa ennenaikaisen päättymisen toteamisessa ja että se on siten osasyyllinen riidanalaista päätöstä rasittavaan virheeseen.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

45 Valittaja väittää ensimmäisessä, toisessa, kolmannessa ja viidennessä valitusperusteessa, jotka on syytä tutkia yhdessä, pääasiallisesti, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen jättäessään hänen vaatimuksensa riidanalaisen päätöksen osittaisesta kumoamisesta tutkimatta sillä perusteella, että päätöksen olivat antaneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat kyseisessä asemassaan eikä neuvosto.

46 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan SEUT 263 artiklan sanamuodosta ilmenee, että jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, jotka eivät toimi neuvoston jäsenten asemassa vaan hallitustensa edustajina ja käyttävät näin kollektiivisesti jäsenvaltioiden toimivaltaa, toimet eivät kuulu unionin tuomioistuinten harjoittaman laillisuusvalvonnan piiriin (ks. vastaavasti tuomio 30.6.1993, parlamentti v. neuvosto ja komissio, C-181/91 ja C-248/91, EU:C:1993:271, 12 kohta).

47 Unionin tuomioistuimen näin merkityksellisenä pitämä arviointiperuste unionin tuomioistuinten tällaisista toimista nostettavien kanteiden tutkimista koskevan toimivallan poissulkemiseksi liittyy siis niiden antajaan riippumatta toimien sitovista oikeusvaikutuksista.

48 Valittajan ensimmäisen ja viidennen valitusperusteensa yhteydessä esittämiä väitteitä, joiden mukaan SEUT 263 artiklassa tarkoitettuja toimien antajia eli unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia on tulkittava laajasti, jotta voidaan katsoa, että riidanalaisen päätöksen antoi kyseisessä artiklassa tarkoitettu unionin toimielin, elin tai laitos, tai vähintäänkin rinnastaa unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne neuvoston toimesta nostettuun kanteeseen, kun otetaan huomioon neuvoston osallistuminen riidanalaisen päätöksen antamiseen ja levittämiseen, ei voida siten hyväksyä sivuuttamatta kyseisen artiklan selkeää sanamuotoa.

49 On ilmeistä, että tällainen tulkinta olisi myös vastoin perussopimusten laatijoiden tahtoa jättää unionin tuomioistuimen harjoittaman tuomioistuinvalvonnan ulkopuolelle unionin tuomioistuinten jäsenten nimittämistä koskevien päätösten kaltaiset jäsenvaltioiden annettavaksi kuuluvat toimet, mitä ilmentää SEUT 263 artikla, jonka soveltamisala rajoittuu ainoastaan unionin toimielinten, elinten ja laitosten antamiin unionin oikeuteen kuuluviin toimiin.

50 Toisin kuin valittaja väittää kolmannen valitusperusteensa yhteydessä, edellä esitetystä seuraa, ettei myöskään sillä ole merkitystä, toimivatko jäsenvaltioiden hallitusten edustajat perussopimusten tai muiden oikeuslähteiden, kuten kansainvälisen oikeuden, puitteissa.

51 Unionin yleinen tuomioistuin ei siten tehnyt virhettä muistuttaessaan valituksenalaisen määräyksen 34 kohdassa, että SEUT 263 artiklan mukaan toimet, joiden antajina ovat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat, jotka eivät toimi neuvoston tai Eurooppa-neuvoston jäseninä vaan hallitustensa edustajina ja jotka käyttävät näin kollektiivisesti jäsenvaltioiden toimivaltaa, eivät kuulu unionin tuomioistuinten harjoittaman laillisuusvalvonnan piiriin.

52 Toisen valitusperusteensa yhteydessä valittaja väittää, että koska Yhdistyneen kuningaskunnan eroaminen unionista ei johtanut hänen julkisasiamiehen toimikautensa päättymiseen, unionin tuomioistuinten on katsottava olevansa toimivaltaisia arvioimaan uuden julkisasiamiehen nimittämistä koskevan päätöksen laillisuutta.

53 Tässä yhteydessä on muistutettava, että koska perussopimuksia lakattiin SEU 50 artiklan 3 kohdan nojalla soveltamasta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sen eroamisajankohtana 1.2.2020, kyseinen valtio ei ole kyseisestä päivästä lukien enää jäsenvaltio. Tästä seuraa erosopimuksen johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetun mukaisesti, että Yhdistyneen kuningaskunnan unionijäsenyyden perusteella nimettyjen, nimitettyjen tai valittujen jäsenten toimikaudet unionin toimielimissä, elimissä ja laitoksissa päättyvät automaattisesti kyseisenä ajankohtana (ks. tältä osin tänään annettava määräys Sharpston v. neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi, C-684/20 P, 49 kohta).

54 Niinpä riidanalaisen päätöksen ei voida katsoa sisältävän oikeusvaikutuksiltaan valittajalle vastaista päätöstä hänen julkisasiamiehen toimikautensa ennenaikaisesta päättymisestä eikä edes perustuvan tällaiseen päätökseen, jonka jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi teki 29.1.2020 antamassaan julistuksessa (ks. tältä osin kyseisen julistuksen osalta tänään annettava määräys Sharpston v. neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi, C-684/20 P, 48 kohta).

55 Lisäksi on mainittava, ettei valittajan arviointia voida missään tapauksessa hyväksyä, koska riidanalaista päätöstä ei voida pitää SEUT 263 artiklassa tarkoitetun unionin toimielimen, elimen tai laitoksen antamana.

56 Unionin yleistä tuomioistuinta ei siten voida moittia siitä, ettei se katsonut olevansa toimivaltainen arvioimaan riidanalaisen päätöksen lainmukaisuutta.

57 Tästä seuraa, että ensimmäinen, toinen, kolmas ja viides valitusperuste on hylättävä ilmeisen perusteettomina.

Neljäs valitusperuste

Valittajan lausumat

58 Valittaja väittää neljännessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin antoi valituksenalaisen määräyksen 32, 35 ja 36 kohdassa virheellisesti ennakkotapausarvon unionin tuomioistuimen varapresidentin 10.9.2020 antamalle määräykselle jäsenvaltioiden hallitusten edustajat v. Sharpston (C-424/20 P(R), ei julkaistu, EU:C:2020:705), vaikka tällaisella määräyksellä ei voi olla vaikutusta nyt käsiteltävässä asiassa annettavaan asiaratkaisuun.

59 Lisäksi hän esittää, että kyseinen määräys annettiin menettelysääntöjen vastaisesti muun muassa siksi, ettei valittajaa kuultu, vaikka asian kiireellisyyttä ei ollut todettu, ja myös siksi, että jäsenvaltioiden hallitusten edustajien esittämät väitteet olisi pitänyt jättää tutkimatta sillä perusteella, että niihin vedottiin ensimmäistä kertaa unionin tuomioistuimessa.

60 Valittaja väittää lopuksi, että näin toimiessaan unionin yleinen tuomioistuin loukkasi itse audi alteram partem -periaatetta, koska se ei antanut hänelle tilaisuutta esittää huomautuksiaan 30.6.1993 annetun tuomion parlamentti v. neuvosto ja komissio (C-181/91 ja C-248/91, EU:C:1993:271) 12 kohdan, johon viitataan valituksenalaisen määräyksen 34 kohdassa, ja unionin tuomioistuimen varapresidentin 10.9.2020 antaman määräyksen jäsenvaltioiden hallitusten edustajat v. Sharpston (C-424/20 P(R), ei julkaistu, EU:C:2020:705), joka mainitaan valituksenalaisen määräyksen 35 ja 36 kohdassa, merkityksellisyydestä. Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin ”laajensi” ja ”jatkoi” perusteettomasti sekä kyseisen unionin tuomioistuimen varapresidentin määräyksen oikeusvaikutuksia että siihen sisältyneitä menettelyvirheitä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

61 Siltä osin kuin on kyse väitteistä, jotka koskevat unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen määräyksen 35 ja 36 kohdassa väitetysti tekemää virhettä, joka liittyy unionin tuomioistuimen varapresidentin 10.9.2020 antaman määräyksen jäsenvaltioiden hallitusten edustajat v. Sharpston (C-424/20 P(R), EU:C:2020:705) vaikutukseen, on riittävää todeta, ettei unionin yleinen tuomioistuin missään tapauksessa tehnyt virhettä muistuttaessaan yhtäältä mainitussa 35 kohdassa, että SEUT 253 artiklan mukaan unionin tuomioistuimen tuomarien ja julkisasiamiesten nimittämistä koskeva toimi annetaan jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella, ja toisaalta mainitussa 36 kohdassa, että tällaisesta toimesta SEUT 263 artiklan nojalla nostettu kanne on selkeästi jätettävä tutkimatta, jos sillä vaaditaan kumoamaan jäsenvaltioiden toimivaltaa käyttävien jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös. Tästä seuraa, että tällaiset väitteet ovat ilmeisen tehottomia.

62 Unionin tuomioistuimen varapresidentin kyseisen määräyksen antamisen yhteydessä tekemiä menettelyvirheitä koskevia väitteitä ei selvästikään voida ottaa tutkittavaksi, koska kyseinen määräys ei ole nyt käsiteltävän valituksen kohteena.

63 Niinpä on hylättävä ilmeisen perusteettomina myös valittajan väitteet siitä, että unionin yleinen tuomioistuin olisi loukannut kontradiktorista periaatetta.

64 Tästä syystä neljäs valitusperuste on jätettävä osittain tutkimatta tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvän puuttumisen vuoksi ja hylättävä osittain selvästi perusteettomana.

65 Edellä esitetystä seuraa siten, että koska yhtään valittajan valituksensa tueksi esittämistä valitusperusteista ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset osittain selvästi puuttuvat ja koska se on osittain selvästi perusteeton.

66 Tässä tilanteessa valittajan vaatimaa asian selvittämistoimea ei ole syytä hyväksyä.

Oikeudenkäyntikulut

67 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 137 artiklassa, jota sovelletaan sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, määrätään, että ratkaisu oikeudenkäyntikuluista annetaan määräyksessä, jolla asia lopullisesti ratkaistaan.

68 Koska tämä määräys annetaan ennen valituksen tiedoksiantamista muille osapuolille ja näin ollen ennen kuin näille on voinut aiheutua oikeudenkäyntikuluja, on päätettävä, että valittaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on määrännyt seuraavaa:

1) **Valitus hylätään, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset osittain selvästi puuttuvat ja koska se on osittain selvästi perusteeton.**

2) **Eleanor Sharpston vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset